

Maryanne
Moodie

SZTUKA TKANIA

Współczesne i barwne wzory

TYTUŁ ORYGINAŁU:
Modern Weaver. Where Color Meets Loom

Redaktorka prowadząca: Ewelina Czajkowska
Wydawczynie: Agata Garbowska-Karolczuk, Katarzyna Masłowska
Redakcja: Katarzyna Sarna
Korekta: Anna Burger
Projekt okładki: © 2022 Abrams
Opracowanie graficzne okładki: Ewa Popławska
DTP: pagegraph.pl

Text copyright © 2022 Maryanne Moodie
Photographs copyright © 2022 Lauren Bamford
First published in the English language in 2022
By Abrams, an imprint of ABRAMS, New York
ORIGINAL ENGLISH TITLE:
MARYANNE MOODIE'S MODERN WEAVER
All rights reserved in all countries by Harry N. Abrams, Inc.

Copyright © 2024 for the Polish edition by Wydawnictwo Kobiece
Agnieszka Stankiewicz-Kierus sp.k.

Copyright © for the Polish translation by Dominika Kielan, 2024

Wszelkie prawa do polskiego przekładu i publikacji zastrzeżone. Powielanie i rozpowszechnianie z wykorzystaniem jakiejkolwiek techniki całości bądź fragmentów niniejszego dzieła bez uprzedniego uzyskania pisemnej zgody posiadacza tych praw jest zabronione.

Wydanie I
Białystok 2024
ISBN 978-83-8371-035-8

Grupa Wydawnictwo Kobiece | www.WydawnictwoKobiece.pl

Maryanne
Moodie

SZTUKA TRAFIA

Współczesne
i barwne
wzory

Fotografie
Lauren Bamford

Przełożyła
Dominika Kielan

SPIS TRZECI ESÓCI

Wstęp	6
Kolory	8
Projektowanie	10
Włókna	12
Krosna	14
Biblioteka splotów	18

PROJEKTY

Dla początkujących 34

- Makata z warstwami frędzli 35
- Makata z warkoczami 41
- Zakładka z gradacją barw 48
- Makata z pętelkami 53
- Girlanda z tęczowych frędzli 59
- Dekoracja ścienna na obręczy 62
- Pleciony miniobraz 67
- Tęcza w ramce 72
- Pleciona taśma prezentowa 77

PROJEKTY

Dla średnio zaawansowanych 80

- Podkładki pod kubki 81
- Makata wstążkowa 87
- Pasiasta makata 92
- Duża panamowa makata
tkana bez krosna 98
- Frędzel z makramy 103
- Długi wielowarstwowy frędzel 108
- Okrągła dekoracja w ramce 113
- Pierzaste kolczyki z makramy 117
- Pleciony naszyjnik 123
- Oplatany brelok 128
- Oplatany tęczowy topper na tort 134

Dla zaawansowanych 138

- Magiczna poduszka bez szycia 139
- Haftowane etui na laptopa 145
- Okazała makata bez krosna 150
- Makata z uwięzionymi frędzlami 155
- Podkładka pod garnek 160
- Obramowana tęczowa makata 165
- Makata nadmorska z urozmaiconą fakturą 171
- Makata z kołem z ciągłych węzłów tureckich 179
- Naszyjnik tkany rozdzielnie 185

Producenci 190 Podziękowania 191

Wstęp

Ta książka powstawała przez niemal dwie dekady. Dwadzieścia lat temu zaczęłam pracę jako nauczycielka, a następnie zajęłam się tkaniem i prowadzeniem kursów tkackich. Uwielbiałam nauczać i sama uczyłam się od moich uczniów – jak oszacować umiejętności, wspomóc ich w nauce i podzielić materiał na przystępne etapy pracy. Co więcej, dowiedziałam się, że istnieją różne style nauki, a do celu można dojść wieloma drogami.

Tkam już od 10 lat. Umiejętności nabywałam, korzystając z instrukcji wykonywania gobelinów, wertując podręczniki tkackie, a nawet przyglądając się uważnie oryginalnym materiałom utkanym w latach siedemdziesiątych XX wieku. Po drodze popełniałam niezliczone błędy, ale to dzięki nim nauczyłam się jeszcze więcej.

Ta książka stanowi ukoronowanie dwudziestu lat zbierania doświadczeń. Efekty wszystkich moich prób i błędów zawarłam w tym zbiorze wskazówek i podpowiedzi dla pasjonatów tkactwa na każdym poziomie umiejętności.

Prezentowaną tu kolekcję projektów podzieliłam na kategorie: dla początkujących, dla średnio zaawansowanych oraz dla zaawansowanych. Mam nadzieję, że każdy znajdzie coś dla siebie.

Opisuję cały proces – od podstaw tkania, niezbędnych narzędzi i przygotowania

krosien przez wybór odpowiednich włókien i poszukiwanie inspiracji po wykorzystanie tego wszystkiego do wykonania projektu. To długa droga, co chwilami może zniechęcać i irytować, ale przygotowane przeze mnie szczegółowe wskazówki znacznie ułatwią działania.

Każdy z moich projektów oparty jest na pewnym założeniu kolorystycznym. Odkąd pamiętam, byłam silnie związana z barwami i uwielbiałam z nimi eksperymentować. Wiem, że wielu ludzi nie czuje się pewnie, dobierając kolory, ale dzięki tej książce zgłębisz tajniki dokonywania śmiałych wyborów kolorystycznych i poszerzysz swoją strefę komfortu.

Większość potrzebnych materiałów i narzędzi można zakupić przez moją stronę internetową: maryannemoodie.com. Na s. 190 zamieściłam też listę sprawdzonych producentów.

Projekty dla początkujących

Prowadzę stacjonarne i internetowe kursy tkania na różnych poziomach zaawansowania. Najbardziej popularne są te dla osób początkujących. Dzięki nim stają się furtką do świata tkactwa dla każdego zainteresowanego tematem – i uwielbiam to uczucie. Podstawy tkania są dość proste i każdy – nawet ktoś stawiający pierwsze kroki – może uzyskać niesamowite efekty, gdy opanuje kilka kluczowych umiejętności. Pierwsze projekty z tej książki przeznaczone są dla tych, którzy nie mieli jeszcze styczności z tkaniem. Są okazją, by zapoznać się z podstawami i nabrać pewności siebie przed przystąpieniem do trudniejszych projektów.

Projekty dla średnio zaawansowanych

Wielu ludzi potrafi nauczyć się podstaw tkania w zaledwie kilka godzin. Kiedy opanujesz splot płócienny, węzły tureckie, splot płócienny z okrywą pętelkową i splot sumakowy, warto spróbować swoich sił, by zająć się bardziej ambitnymi projektami. Możliwe, że wyżej wymienione sploty nie są ci obce. W tej części przetestujesz nieszablonowe umiejętności, które wykorzystasz do projektów przydatnych w domu, a nawet spróbujesz rzeźbienia włóknami.

Projekty dla zaawansowanych

Ta część mieści projekty, które przygotowałam, dając się ponieść wyobraźni. Wykonując je, czerpałam z rozmaitych, zbieranych przez lata, doświadczeń. Mam nadzieję, że utkanie trudniejszych wzorów nie tylko pozwoli ci opanować nowe umiejętności, ale też pomoże dostrzec nowe sposoby wykorzystania tych, które już posiadasz. Niektóre z moich projektów możesz już znać, inne są całkiem nowe i w tej książce po raz pierwszy ujrzały światło dzienne. Cieszę się, że mogę się z tobą nimi podzielić.

Kolory

Zawsze kochałam się w kolorach. Mój dom i garderoba są nieokiełznaną kakofonią jaskrawych barw, intensywnych odcieni oraz pastelów. Jednych przyciągają prostsze palety kolorów, ale mnie zachwyca brak harmonii – uwielbiam otaczać się odważnymi kombinacjami barw.

Kiedy dorastałam, często słyszałam, że dobrze rozumiem kolory i umiem je łączyć – długo w to wierzyłam. Ale pewnego dnia na lekcji sztuki poznałam koło barw – proste narzędzie, które pokazuje, jak mieszać kolory, by tworzyć nowe odcienie. Kolory podstawowe – żółty, niebieski i czerwony – można mieszać ze sobą w różnych kombinacjach, aby powstały barwy drugorzędowe – zielony, purpurowy i pomarańczowy. Te można mieszać dalej, aby uzyskać kolory trzeciorzędowe – morski, fioletowy i bursztynowy. W mojej głowie zaczęły świtać kolejne pomysły. A ponieważ równie mocno cenię sobie kreatywność, co dobrą organizację, koło barw niezmiennie mnie fascynuje.

Koło barw wizualnie pokazuje relacje między kolorami podstawowymi, drugorzędownymi i trzeciorzędowymi. Posługiwałam się nim, kiedy zaczęłam projektować palety kolorów, korzystając z teorii barw. Po zapoznaniu się z podstawami teoretycznymi dostrzegłam, że moje naturalne rozumienie kolorów miało oparcie w skodyfikowanych zasadach. Teoria barw to proste narzędzie, które pomaga dobrać pasujące do siebie kombinacje kolorystyczne.

Według teorii barw istnieją cztery główne schematy kolorystyczne: barwy monochromatyczne, barwy analogiczne, barwy dopełniające (oraz rozdzielone dopełniające) i triady barw.

Barwy monochromatyczne to najbardziej harmonijne palety w teorii barw. To połączenia różnych odcieni jednego koloru. Te kombinacje tonalne łączą kilka odcieni koloru (powstałych przez dodanie do barwy czarnego koloru) oraz tint (powstałych przez dodanie do barwy koloru białego). W ten sposób uzyskuje się subtelną monochromatyczną paletę kolorów, na przykład połączenie pastelowego niebieskiego z błękitnym oraz granatowym. Te barwy naturalnie do siebie pasują, ponieważ mają takie same korzenie. Monochromatyczne palety barw są spokojne i łagodne. Dzięki jasnym pastelowym tonom powstaje zrelaksowana i ciepła atmosfera, natomiast ciemne intensywne barwy inspirowane kolorami klejnotów przyciągają dramatyzmu i intensywności. Mieszanie

jasnych i ciemnych tonów wzbudza zainteresowanie i ożywia obraz całości.

Odcienie **analogiczne** służą uzyskaniu bardziej kontrastujących efektów. To kolory pochodzące z tej samej rodziny, znajdujące się obok siebie na kole barw. Dobrze ze sobą współgrają, ponieważ w grę wchodzi te same barwy podstawowe. Możesz stworzyć paletę analogicznych barw, wybierając – przykładowo – kolory: bursztynowy, złoty i rdzawy.

Bywa, że czerpię inspirację z przyrody. Podczas pewnego wczesnowiosennego spaceru wypatrzyłam kwitnący eukaliptus. Po powrocie do domu wykonałam pracę w kolorach oliwkowozielonym i bladoróżowym. Kiedy przyjrzałam się kołu barw, zauważyłam, że pasują do siebie, ponieważ to kolory dopełniające. Barwy **dopełniające** – na przykład niebieski i pomarańczowy, czerwony i zielony albo purpurowy i żółty – mieszczą się naprzeciw siebie na kole barw. Wykorzystane razem wydają się bardziej intensywne i wyraziste. Mogą ożywić projekt i wzmocnić jego wymowę.

Kolory, które nie pochodzą z tej samej rodziny lub są nieharmonijne, również mogą do siebie pasować. Jeśli połączysz intensywną barwę z jednej części koła barw z jaśniejszą barwą z innej rodziny, uzyskasz spektakularny efekt. Istotne jest to, by nie pozwolić, aby jeden kolor przyćmił pozostałe, czyli trzeba zadbąć o zachowanie równowagi kolorystycznej projektu.

Aby uzyskać subtelniejsze rezultaty, ale dalej przyciągać zainteresowanie, warto skorzystać z barw **rozdzielonych dopełniających**. To wariacja barw dopełniających polegająca na dobraniu trzech kolorów mieszczących się obok siebie na kole barw oraz koloru, który leży dokładnie naprzeciwko środkowego z nich. Nie przemawia to do Ciebie?

Wybierz jako podstawę projektu (90%) trzy barwy mieszczące się obok siebie na kole barw, a resztę (10%) uzupełnij kolorem mieszczącym się naprzeciw ich środka. Ta paleta kolorystyczna ma mniej kontrastu, dlatego idealnie nadaje się dla tych, którzy dobierają barwy z mniejszą pewnością lub preferują bardziej stonowane kombinacje.

Najbardziej śmiałe połączenia z możliwych tworzą **triady** barw. Mocno ze sobą kontrastują, ponieważ na kole barw leżą w równych odstępach od siebie. Przykładowo: turkusowy, fukcja i żółtopomarańczowy tworzą triadę. Takie połączenia są wyjątkowo żywe. Wykorzystaj trzy takie kolory w różnych odcieniach czy tintach – aby zwiększyć kontrast między nimi – lub użyj mniej jaskrawych barw. Na przykład wybierz nasycony pomarańczowy, turkusowy i pastelową fukcję.

Możesz zapytać: a co z barwami **neutralnymi**? To brązy, beże, odcienie szarości, czerni i bieli. Nie ma ich na kole barw, ale są to bardzo ważne barwy. W zasadzie są tak ważne, że niektórzy ludzie tkają, korzystając wyłącznie z barw neutralnych. To często łagodne kolory, które pozwalają, by inne elementy przykuwały wzrok. Tkacze korzystają z nich często, plotąc tła lub te obszary, które mają pozostać mniej zauważalne. Dla odmiany można też wykonać makatę o wielobarwnym tle, na którym to neutralne barwy będą wiodły prym.

Korzystaj z koła barw, eksperymentuj z podstawowymi paletami kolorów i pozwól ponieść się wyobraźni. Spróbuj czegoś nowego. Czasem coś, co uznasz za błąd, może okazać się największym sukcesem. Zapomnij o zasadach dobierania kolorów, zapomnij o tym, co podobno do siebie pasuje, a co nie, i posłuchaj głosu intuicji. Będziesz mieć z tego większą frajdę.

Biblioteka splotów

Dla ułatwienia przygotowałam bibliotekę splotów – znajdziesz tu opisy wszystkich splotów wykorzystanych w projektach przedstawionych w tej książce. Tych splotów możesz używać w najróżniejszych kombinacjach, tworząc nowe, ekscytujące wzory. Najprzyjemniejszą częścią tkania jest eksperymentowanie, szukanie własnego stylu i znalezienie w tej sztuce odpowiedniej formy przekazu.

Owijanie

OWIJANIE może posłużyć jako bariera odgradzająca od siebie sploty, może też stworzyć obramowanie kształtów, nadawać pracy fakturę czy ją urozmaicać. To splot, w którym wątek owija się wokół nici osnowy.

Odmierz długość przędzy. Powinna być co najmniej dwukrotnie dłuższa niż odcinek, który chcesz owinać (dwukrotnie dłuższa, jeśli owijasz jeden rząd, a czterokrotnie, gdy owijasz dwa rzędy). Do odmierzonej w ten sposób długości dodaj jeszcze trochę, aby pokryć różnicę, wynikającą z przestrzennego ułożenia przędzy, i móc zawiązać nić na końcu. Utnij odmierzony odcinek i złoż go na pół. Umieść jedną końcówkę (1) pod pierwszą nicią osnowy, a drugą (2) nad tą samą nicią. Pociągnij końcówki tak, by twoja przędza dotknęła nici osnowy w miejscu złożenia.

Weź końcówkę nr 2 i przełóż ją nad końcówką nr 1, a następnie pod drugą nicią osnowy. Przełóż końcówkę nr 1 nad końcówką nr 2 i pod trzecią nicią osnowy. Przełóż końcówkę nr 2 nad końcówką nr 1 i pod czwartą nicią osnowy. Kontynuuj w ten sposób do końca rzędu.

W tym miejscu możesz zakończyć rząd, wiążąc na końcu supeł lub węzeł płaski i przycinając końcówki przędzy. Możesz też wykonać grubszą barierę, owijając kolejny rząd bezpośrednio nad pierwszym.

Aby owinać drugi rząd, weź dolną końcówkę przędzy i przełóż ją nad górną końcówką, a następnie nad pierwszą nicią osnowy (czyli ostatnią nicią osnowy z poprzedniego rzędu). Przełóż drugą końcówkę nad pierwszą i pod drugą nicią osnowy. Kontynuuj przeplatanie w ten sposób do końca rzędu.

Na końcu rzędu zawiąż supeł i wetknij końcówki między dwa owinięte rzędy.

OWIJANIE

MATERIAŁY

Makata z warkoczami

krosno o wymiarach 30 × 46 cm

bawełniana nić na osnowę
dywanów o długości 14 m

włóczka typu super chunky
w ośmiu pastelowych kolorach
tęczy (po 4 m)

niedoprzęd wełny merino
w sześciu pastelowych kolorach
(po 1 m)

bawełniany sznurek o długości
30 m; ja użyłam sznurka w kolorze
wody różanej

nożyczki

igła dziewiarska lub czótenko

drążek o długości 30 cm

PALETA KOLORYSTYCZNA

tęczowe pastele

TECHNIKI

splot płócienny,
fale, splot
sumakowy

